

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Ivo Pospíšila a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **L. N.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní tř. 16, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 10. 2. 2018, č. j. 10.01-001180/17 a č. j. 10.01-000004/18-002, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. 5. 2019, č. j. 62 A 125/2018 - 292,

t a k t o :

- I.** Žádost žalobce o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- II.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d ň ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 10. 2. 2018, č. j. 10.01-001180/17 a č. j. 10.01-000004/18-002 (dále jen „napadená rozhodnutí“), kterým byla zamítnuta žádost žalobce o určení advokáta k sepisu a podání žaloby na ochranu osobnosti proti soudcům Obvodního soudu pro Prahu 2 a Městského soudu v Praze, resp. určení advokáta „*v řízení o dovolání týkajícím se usnesení Městského soudu v Praze ve věci zproštění funkce zástupce pro narušení důvěry mezi žalobcem a advokátem pro důvody, které nejdou k tíži advokáta*“. Žalobce současně požádal o osvobození od soudních poplatků za žalobu.

[2] Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků nejprve zamítl usnesením ze dne 22. 8. 2018, č. j. 62 A 125/2018 - 155, z důvodu nevěrohodnosti tvrzení žalobce o nemajetnosti a zdravotní nezpůsobilosti k výkonu výdělečné činnosti. Krajský soud totiž zjistil, že žalobce je podnikatelem s živnostenským oprávněním. Toto usnesení bylo následně zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2019,

č. j. 8 As 292/2018 - 18, neboť krajský soud se nezabýval otázkou, zda stěžovatel měl úmysl vykonávat podnikatelskou činnost a mohly mu z této činnosti vzejít nějaké příjmy za situace, kdy ve třech oborech svého podnikání měl provozování živnosti přerušeno od 15. 8. 2012 do 31. 8. 2015 a od 20. 7. 2016 do 20. 7. 2018.

[3] Krajský soud žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků znovu zamítl usnesením ze dne 7. 5. 2019, č. j. 62 A 125/2018 - 292 (dále jen „napadené usnesení“). Uznal, že žalobce se po majetkové stránce nachází v komplikované situaci, jež by bez přistoupení zvláštních okolností mohla přinejmenším částečné osvobození od soudních poplatků odůvodňovat. Klíčová je však v dané věci dlouhodobá aktivita žalobce spočívající buď přímo ve vyvolávání soudních sporů, anebo ve vyvolávání činnosti soudů před eventuálním podáním samotných žalob, to vše z rozličných důvodů s přesvědčením, že žalobce má právo na bezplatný přístup k soudu i na bezplatnou právní pomoc. Z podstatné části se tak ve své situaci (majetkové a sociální) žalobce nachází právě v důsledku aktivně vyvolávaných a vlekoucích se sporů „se státem“, jež vede v mnoha směrech a na něž také průběžně vynakládá nemalé finanční prostředky. Žalobce spory aktivně vyhledává, z podstatné části tak přitom činí kverulačně, případné nesouhlasy orgánu veřejné moci s jeho právním názorem považuje konstantně za urážlivé a ponižující, což vede k dalším navazujícím stížnostním podáním, jež jsou často kompilací invektiv ve vztahu k osobám, jež se na rozhodování podílejí, nad čímž stojí přesvědčení žalobce, že má ve vztahu k těmto svým aktivitám právo na bezplatný přístup k soudům a bezplatnou právní pomoc.

[4] Z předloženého správního spisu žalované a též z vyjádření žalované plyne, že kupříkladu ve věcech ochrany osobnosti jen proti soudcům a správě Obvodního soudu pro Prahu 2 a Městského soudu v Praze a jen v období roků 2014 – 2017 určila žalovaná žalobci k poskytnutí právních služeb celkem 20 advokátů. Jen u krajského soudu je za uplynulých sedm let evidováno více než 100 jednotlivých věcí žalobce v oblasti civilního a správního soudnictví; žalobce kromě České advokátní komory žaloval či hodlal žalovat také Ministerstvo spravedlnosti, ministra spravedlnosti a úředníky tohoto ministerstva, Nejvyšší státní zastupitelství, Ústavní soud, jednotlivé státní zástupce, policisty, příslušníky GIBS atd., z podstatné části se žalobce na soudy obracel se žádostmi o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce před podáním samotných žalob, a to na ochranu osobnosti, na náhradu nemajetkové újmy atd., popř. s nároky pro soudy nesrozumitelnými. Kromě toho, že některá podání žalobce byla krajským soudem již v minulosti (především coby soudem odvolacím v civilní větvi soudnictví) pokládána za případy zřejmě bezúspěšného uplatňování práva v situaci, kdy žalobce (se spolužalobkyní I. D.) se dožadoval „výhody spočívající v osvobození od soudních poplatků a bezplatné právní pomoci ze společensky neakceptovatelného zájmu svévolně prosadit neprávo na vrub veřejných prostředků“, byla podání žalobce, resp. vznesené nároky opakovaně krajským soudem hodnoceny jako nereálné, přemrštěné a neodpovídající či jako kombinace urážek a neuchopitelných myšlenek.

[5] Podle názoru krajského soudu institut osvobození od soudních poplatků nemůže ani částečně sloužit coby motivace pro řetězení a množení sporů. Není spravedlivé žalobce ujišťovat v jeho pevném přesvědčení, že je tu stát od toho, aby automaticky nesl náklady jím vedených sporů proti osobám podílejícím se na činnosti orgánů veřejné moci, které, nedsdílejí-li jeho názor, žalobce považuje za „zločince“. Krajský soud zohlednil i fakt, že předmětem sporu je neurčení advokáta, který by žalobci, z jeho pohledu bezplatně, poskytoval právní služby.

pokračování

II. Obsah kasační stížnosti a řízení o ní

[6] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností, v níž žádá o osvobození od placení soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[7] Namítá, že soudce JUDr. Raus je zkorumpovaný a jeho cílem je poškodit a dehonestovat žalobce a I. D. Obsahem kasační stížnosti jsou dále obtížně srozumitelné úvahy bezprostředně nesouvisející s napadeným usnesením, přičemž v rámci těchto úvah označuje žalobce JUDr. Rause za zkorumpovaného zločince a justičního vraha a soudce Nejvyššího správního soudu za lidská, sprostá, arogantní monstra, justiční zločince, zrůdy a grázly s tím, že si je vědom, že jeho podání nemůže být vyhověno.

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval žádostí stěžovatele o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Zastoupení advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v nynějším řízení není vyžadováno, neboť to se týká řešení procesní otázky. Předmětem přezkumu zde není rozhodnutí krajského soudu ve věci samé či rozhodnutí o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích; srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS, bod 29]. Současně je předmětem řízení o této kasační stížnosti otázka takové povahy (posouzení podmínek pro osvobození od soudních poplatků), že k ochraně práv stěžovatele není advokáta nezbytně třeba, což je jednou z nutných podmínek pro ustanovení zástupce z řad advokátů v řízení o kasační stížnosti (srov. § 35 odst. 10 s. ř. s.), a stěžovatel v kasační stížnosti uvedl důvody, pro něž má za to, že napadené usnesení je nezákonné. Proto Nejvyšší správní soud návrh stěžovatele na ustanovení advokáta pro řízení o této kasační stížnosti zamítl. Ostatně stejně postupoval i v řízení o kasační stížnosti proti prvnímu procesnímu usnesení krajského soudu v této věci a nemá důvod se od tohoto postupu nyní odchylovat. Jelikož s podáním kasační stížnosti v této věci není spojena poplatková povinnost, o žádosti o osvobození od soudních poplatků Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval.

[9] Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že dne 18. 6. 2019 stěžovatel vznesl námitku podjatosti soudce JUDr. Ivo Pospíšila. Tato námitka byla předložena k posouzení jinému senátu Nejvyššího správního soudu, jímž byla vyhodnocena jako námitka opožděná, k níž se v souladu s § 8 odst. 5 s. ř. s. nepřihlíží. O této skutečnosti byl stěžovatel informován přípisem ze dne 26. 6. 2019, č. j. Nao 109/2019 - 28, který byl stěžovateli doručen dne 11. 7. 2019.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[10] Kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[11] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost **není** důvodná.

[12] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který v řízení před správním soudem doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.*

[13] Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem nezpochybnuje tíživou finanční situací stěžovatele, která by v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu obvykle odůvodňovala alespoň částečné osvobození od soudních poplatků. Na hodnocení naplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků však mohou mít vliv i jiné okolnosti, než pouze majetková situace žadatele. Soud může přihlídnout též k tomu, zda a popřípadě v jaké míře vede účastník další soudní spory či jiná řízení před orgány veřejné moci, na něž je pravděpodobně třeba vynakládat prostředky (viz rozsudek ze dne 24. 7. 2015, č. j. 2 As 153/2015 - 27). Pro posouzení naplnění podmínek pro ustanovení zástupce pak lze přihlídnout i k charakteru projednávané věci a jeho významu pro účastníka řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2004, č. j. 6 Azs 19/2003 - 45). Žádost o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce může být vyhodnocena také jako šikanozní či dokonce představovat zneužití práva. Ani takové žádosti soud logicky nevyhoví (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2012, č. j. 1 As 121/2012 - 22).

[14] Krajský soud srozumitelně vysvětlil, že stěžovatel dlouhodobě iniciuje soudní spory se státem či jeho jednotlivými složkami, přičemž tak činí ve většině případů způsobem, který nemůže vést k rozumnému cíli, ale jehož výsledkem je pouze řetězení aktů veřejné moci, které stěžovatel následně vnímá jako osobní křivdu. V napadeném usnesení poukázal krajský soud na řadu konkrétních věcí, v nichž se stěžovatel před krajským soudem domáhal ochrany proti domněle bezprávnému jednání Ministerstva spravedlnosti, Nejvyššího státního zastupitelství, Ústavního soudu, policie atd., přičemž vznesené nároky byly opakovaně vyhodnoceny jako zjevně nereálné nebo nesrozumitelně artikulované.

[15] Stěžovatel má samozřejmě právo tento druh sporů vést a na jejich vedení vynakládat poměrně značnou část svých finančních prostředků, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit. Není však žádný rozumný důvod, aby náklady na tento druh sporů nesl stát prostřednictvím využití institutu osvobození od soudních poplatků, příp. ustanovení zástupce. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků a přitom je na místě, aby soudní spor vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich práv a právem chráněných zájmů), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2015, č. j. 6 As 216/2015 - 10). Takovou povahu však předmětný spor nemá. Jak upozornil též krajský soud, předmětem sporu je v posuzované věci neurčení advokáta, který by stěžovateli bezplatně poskytoval právní služby v konkrétní věci. Nad rámec odůvodnění napadeného usnesení Nejvyšší správní soud dodává, že onou věcí je žaloba na ochranu osobnosti proti Obvodnímu soudu pro Prahu 2 a Městskému soudu v Praze pro trestnou činnost těchto soudců, resp. neurčení advokáta ve věci, v níž byla narušena důvěra mezi advokátem a stěžovatelem z důvodů nikoliv na straně advokáta. Ani v tomto ohledu se nynější spor typově nijak neliší od většiny sporů stěžovatele, které krajský soud charakterizoval jako spory vůči osobám podílejícím se na činnosti orgánů veřejné moci, které, nedsdílejí-li názor stěžovatele, jsou označeny za „zločince“. Konkrétní subjektivní práva, o jejichž soudní ochranu by se mělo jednat, se již z těchto sporů vytrácejí.

pokračování

[16] Krajský soud posoudil žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků ve světle okolností projednávané věci přiléhavě. Krajský soud uznal, že osobní a majetková situace stěžovatele je komplikovaná. V posuzované věci ovšem zohlednil spojení několika přístupujících faktorů – nepříznivá majetková situace stěžovatele je ovlivněna výdaji na vedení soudních sporů, které z větší části sám vyvolává, jedná se o dlouhodobou a rozsáhlou aktivitu stěžovatele, a nyní projednávaná věc je svým charakterem sporem o určení advokáta pro vedení dalších sporů obdobné povahy. Argumentace krajského soudu je korektní, věcná a podložená konkrétními zjištěními, z nichž jsou vyvozeny adekvátní a přiměřené právní závěry. Se stěžovatelem nelze souhlasit v tom, že by odůvodnění napadeného usnesení neslo znaky pomluv či osobní dehonestace.

[17] Závěrem Nejvyšší správní soud stěžovatele upozorňuje, že podání koncipované jako nyní projednávaná kasační stížnost, v němž se stěžovatel vyjadřuje o ve věci rozhodujících soudcích a dalších osobách značně vulgárně (justiční zločinci, zrůdy, grázlové, apod.) a současně uvádí, že si je vědom, že podání nemůže být vyhověno, vzbuzuje pochybnosti o tom, zda se vlastně ve skutečnosti jedná o vážně míněný procesní návrh, v němž stěžovatel sleduje ochranu svých práv. Dle Nejvyššího správního soudu lze takové podání napříště kvalifikovat jako frivolní a šikanozní výkon práva, k němuž soud vůbec nebude přihlížet (tzv. „nonpodání“). Skutečným účelem podání totiž zřejmě není ochrana práv stěžovatele, ale toliko hledání procesních příležitostí pro častování představitelů veřejné moci vulgaritami.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Napadené usnesení proto není nezákonné z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud tudíž kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s.

[19] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto mu nevzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2019

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu